

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt' roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Jeho eminencia kardinál arcibiskup jágersky dr. Jozef Samassa.

Šárišská stolica sa prebúdzá!

Shromáždenie ľudovej stránky v sabinovskom okrese.

V Šáriši stránka mungovská so strachom vidí, že národ sa už prebúdzá z jeho hlbokého spánku a s tým liberálna mungovská stránka dokonáva svoj nečestný život.

Skvelým dôkazom tohoto sú tie shromáždenia, ktoré 30. júna v *Bardiove* (Bártfa), 28. júla ale v *Malom Sabinove* (Kisszeben) a v *Lipovjanoch* (Héthárs) boli vydržiavané. O malosabinovskom shromáždení v tomto čísle dávame účet, o lipjanskom ale účtovať budeme v budúcom čísle.

V **Malom Sabinove** 28. júla v nedelu popoludní o pol 5. hodine vydržiavané bolo shromáždenie za prítomnosti asi 1200 ľudí. Zo Stredišťa kresťanskej ľudovej strany boli tam *Georg Szmrecsányi* krajinský vyslanec a *Ján Bartos* tajomník. Prítomní boli tam občania z mesta Sabinova a zastúpené boli obce: Nagysáros, Nyársardó, Jernye, Mocsolya, Deléte, Sztankahermány, Szinye, Szinyeujfalu, Kajáta, Lászka, Frics, Siroka, Szentkereszt, Monyhád, Som, Örkuta, Jakabfalva, Szentmihály, Tótselymec, Gergelylaka, Megye atď.

Na shromáždení saúčastnili sa medzi inými *Peter Hartsár* praepošt, dr. *Achilles Baán* pravotár, *Ján Kurímszky*, *Ján Frimmer*, *Anton Mikita*, *Gedeon Repaszky* tarári, *Jozef Jankovich*, *Jozef Dobránszky*, *Melchior Zelényi*, *Jozef Szoncsó* kapláni, klerik *Takács*, viacerí učitelia z okresu a mnohí z inteligencie mesta.

Shromáždenie s krásnou rečou zahájil praepošt-farár *Peter Hartsár*, v ktorej obraz dal terajšiemu ťažkému politickému položeniu a zápalistými slovami privítal, k politickej sebavedomosti budiaci sa ľud šárišskej stolice.

Georg Szmrecsányi krajinský vyslanec ujal sa potom slova a poukázal na politický boj, ostro šlahal násilenstvo mungovcov. Z jeho skvelej reči ktorú poslucháči často schvalovali, podávame nasledujúce:

Nechce opísať staršie udalosti, radšej len na novšie pády politiky chce poukazať. Vysvetlil, že vláda vzdor toho, že ustavične pokoj hlása, namáha sa na tom, aby položenie ešte väčšmi otrávil, čo dosvedčuje v Geste písaný verejný

list Tiszov a jeho reč, ktorú pred deputáciou občanov z Ugry za odpoveď dal na osvedčenie sa *Andrássyho*. Opozícia možnosť poriadneho pokoja nevytvára ani dnes, ale s terajšími vládnymi politikmi vyjednávať nebude, lež len s budúcim ministerpredsedom.

Potom poukázal na hnusnú hračku *Lukácsa*, ktorý od dvoch rokov ukazoval náklonnosť ku opozícii, dva roky piekol a varil s vodcami, intrikoval proti bývalému ministerpredsedovi, len aby on dosiahol svoj osobný cieľ, ktorého on nikdy hoden nebol a keď ho dosiahol, keď sa stal ministerpredsedom, vtedy vrhol sa do náručia násilenstva. Na Tiszov verejne osvedčil, že nové pravidlá domu drží za nezákonné a tým sa on nepodrobí. Opozícia nielen že ďalej bude bojovať, lež aj v delegáciach spomene neslýchané surovosti *Lukácsovej* vlády, aby vedela o tom celá Európa.

Za tým trefne poukázal na mamelucké pomery šárišskej stolice a pohrozil sa šárišským malým bašíkom (švihákom), ktorí svoju moc uznávajú i za prameň práva — že opozícia nebude tak zabudlivá a veľkodušná, jako pred šiestimi rokmi. Po víťazstve opozície príde i porávanie sa s mungovcami. Prosí shromáždenie, aby krajinských vyslancov opozície obdarovalo s tou dôverou, s ktorou ku nim chová sa ohromná čiastka krajiny. (Dlhý súhlas, potlesk a éljenovanie.)

Ďalej hovorí, že v ablegátovi okrese malosabinovského, vo *Felixovi Szinnyey-Merse*, s ktorým v minulosti v priateľskom a v rodinnom potyku bol, zklamal sa aj jako v bývalom ablegátovi koalície, a tak jeho, jako aj všetkých tých mungovcov, ktorí v násilenstve účasť brali, nechce poznať do tých čias, kým všetky tieto smutné veci napravené nebudú.

Spomenúc i súkromnejšiu gardu Tiszovu, ustánil že väčšia čiastka týchto pochádza z tých úder historickej strednej triedy, ktorí svoj praotcovský majetok prehajdákali, a teraz bársjakým spôsobom namáhajú sa na tom, aby či vo verejnom, či v politickom živote, či v úradoch pri mastných hrncoch na krku ľudu sa udržiavať mohli. Toto je tá falošná inteligencia, ktorej sa robí nechce. My ale takú inteligenciu chceme, ktorej sa chce a vie robiť, a s víťazstvom volebného práva táto

namič
zmizne

Po
vania
dlhšiu
cháco
ševne

V
ročné
pred
pred
pre n

slabos
niu.
nymi

nutosť
neváč
spôso
vojens
mame

vysvet
svoju
musí
platiť

Pe
ného,
práva.
volič
čenie,

Na
súhlas
zatrac
nej st
žiada

S
sme d
že v
odcen

Plány

M
kazujú
ných
bude
majú
potom

naničhodná trieda z dejíša verejného života musí zmiznúť.

Po utíchnutí ohromného potlesku a éljenovania vstal hore tajomník *Ján Bartoš*, ktorý dlhšiu reč povedal, ktorá hlboko dojaja poslucháčov, ktorí mnohokrát dali výrazu svojej oduševnenosti.

Vo svojej reči najprv poukázal na polstoročné zkazonosné panovanie liberálov, ktorých pred šiestimi rokami podarilo sa poraziť. Ale pred dvoma rokami pri prevedených voľbách pre násilensťvá, hrozby, peniaze, pijatiku a pre slabosť ľudu liberáli znovu dostali sa k panovaniu. S 30 millionami a s preneverenými štátnymi peniazmi prišli ku väčšine. Vo svojej napatosti nové farchy chceli uvaliť na ľud. Ponaváč ale vyslanci opozície, ktorí statočným spôsobom prišli do snemovne, odhlasovanie vojenských predloh prekazili, Tisza s jeho mamelukmi chopil sa násilia. — Obsirnejšie vysvetlil ľudu, jako sa to stalo. Ľud teraz pre svoju slabosť a pre nesvedomitosť mungovcov musí ročite o 700 millionov korún viac daní platiť a o 35 tisíc viacej rekrútov dať.

Poukázal potom na súrnu potrebu *všeobecného, tajného, po obciach hlasujúceho volebného práva. Ktoré ale musí byť čisté, poriadné, aby si volič slobodne, smele mohol vyjaviť svoje presvedčenie, aby ho preto nikto nemohol prehádzať.*

Na jeho odporúčanie shromaždenie s hlučným súhlasom vypovedalo, že Tiszovu hrúzovládu zatracuje, Tiszovi, Lukácsovi, jeho vláde a vládnej stránke ale nedôveru hlasuje, a a neústupne žiada reformu volebného práva.

S týmto sa shromaždenie dokončilo, a jako sme domov tiahnuci ľud videli, spatrili sme, že v malosabinovskom okrese mungovcom už odcengali.

Čo bude v jaseňi?

Plány mungovskej vlády. — Mienky o Tiszových výbuchoch

Mungovská vlada všetko robí, ako jej rozkazujú z Viedne. Dľa týchto rozkazov, po letných prázdninách prvé zasadnutie snemovne bude 17. septembra. V tomto zasadnutí vyvolíť majú členov do delegácií. Zasadnutia snemovne potom odročené majú byť do 25. októbra.

O plánoch, aké v jaseňi previesť zamýšľala mungovská vlada, totižto ministerpredseda Lukács, istý vážny politik mungovskej strany vyslovuje sa nasledovne:

Vláda, patrične ministerpredseda Lukács skutočne zamýšľal, že v septembri dá vyvolíť delegátov a pri tom nezľakne sa i najväčších škandálov. Po zasadnutiach delegácií snemu predostref chcel zákonnú predlohu o volebnej reforme. Lukács zamýšľal medzitým na svoju stranu získať vodcov socialdemokracie. Túto akciu Lukács tak kontemploval, že socialdemokratickí vodcovia zpočiatku chladne sa budú chovať straniva bojov opozície, potom ale vystúpiť z rezervy a rozhodne postavia sa proti opozícii, že prekáža pojednvanie všeobecného volebného práva, ktorého zákonná predloha leží už na stole snemovne. Socialdemokratov Lukács zamýšľal povzbudzovať k čím väčšej nespokojnosti, čo v poslednom výsledku k tomu maio priviesť socialdemokraciu, že pustí sa do rozhodného boja proti opozícii. Lukács za tým s odvolávaním sa na verejnú mienku ulice. každým spôsobom v snemovni prehnaf chcel volebnú reformu a potom bezodkladne nariadiť a previesť nové voľby. Prvej ale v sneme prehnaf zamýšľal i iné «osožné» predlohy. Túto taktiku nasledovať chcel Lukács od 17. septembra. Ako ale o tom dozvedel sa Tisza, zakročil vo Viedni a previedol, aby mu dali tú satisfakciu, že i v jaseňi viesť môže jeho porady s assistenciou žandárov, policajtov a vojska. V snemových zasadnutiach v jaseňi teda znovu zamýšľa zúriť kalvín Štefan Tisza.

Z tohoto vidno, že Lukács tak musí tancovať ako mu hvízda Tisza. Lukács keď videl, že jeho plány nemôže tak previesť ako chcel, odhodlal sa prítomne k tomu, že 15. augusta účtovať bude v jeho okrese Nagyenyed. Na jeho účtovnú reč zvedavé sú všetky kruhy politické nielen v krajine, lež aj v cudzozemsku. Veď on v jeho účtovnej reči zaiste snážiť sa bude ospravedliniť tú perfidnu politiku, akú prevádza v Uhorsku, z druhej strany vysloví sa aj o volebnej reforme, ktorou oblažiť chce krajinu. Celý svet ostatne na čistom je v tom ohľade, že od Lukáčsovej volebnej reformy nič dobrého nemožno očakávať. Veď už aj o tom hovorí sa zcela seriozne, že **Lukács a Tisza**

hlasovacie právo chcjú dať i všetkým diplomovaným ženám, aby tým ľahšej utlačili ľud pri voľbách.

V Nagyenyede vrchnosti už aj robia poriadky a mungovski korteši pripravujú voličov, aby Lukács nemusel rečniť do ľufu a pri jeho účtovaní mal akých-takých poslucháčov. V tomto okrese ostatne mnohí voličia priznávajú sa k opozícii a aj medzi voličmi, ktorí hlasovali na Lukácsa, panuje proti nemu veľké rozhorčenie. Jestli teda týchto násilenstvom neodstránia zo shromaždenia, účtovanie Lukácsa nepojdú na hladko. Lukács ale nepride do rozpakov, keď nebude môcť účtovať pred voličmi, účtovnú reč povie pred kortešmi a žandármi. Hlavná vec je aby platené mungovské noviny písaly o tom, čo v Nagyenyede povedal ako účtoval Ladislav Lukacs.

Spojené stránky opozície v jasenných zasadnutiach snemovne chystajú sa k ostrým bojom proti mungovskej strane a jej vláde. Alexander Gaál nekďajší predseda snemovne, akciu opozície označuje nasledovne: Vláda a väčšiana zplodené sú v nemravnosti a v hriechu. **Potupne korrumpovaných, nečestných volieb výsledkom je mungovská strana.** Táto vláda a táto mungovská strana nemajú zhola žiadnej morálnej oprávnenosti, aby svoju vôľu nanútili väčšine krajinského obyvateľstva, ktoré pri voľbách utlačily peniazmi a terorom. Nemravnou stala by sa aj opozícia, keby tejto vláde a jej strane možným učinila, aby na ďalej podržala svoje pánsťvo. Odvolávajú sa na anglické vzory, ktoré však nesmysel je natiabnuť chcéf na naše pomery. Tam kde zcela otrávený je prameň ústavnosti, slobodné prejavenie totiž vôľe obecnstva volebného, na ústavnosť a anglické vzory odvolávať sa môžu jedine zaťatí maniaci. S každým dňom pevnejšie je to moje presvedčenie, že nebezpečnú politiku Tiszovú ženú vzteklé city človeka chorej mysle. Nekončne lutujem, lež tak je tomu, že kto v Uhorsku v službe cudzých záujmov tupí ideále krajiny, parlament stavá na končiare bajonetov, od základu ruší vieru, v ústavnosť složenú, toho nemôžem považovať za človeka normálneho a zdravého smýšľania. Spojených stránok opozície prvou povinnosťou je: **Štefana Tizu, Ladislava Lukácsa a ich stranu nemožných**

učiniť a docela vykynožiť, do tých čias aj nech neustáva, kým tohoto systému jeden jedinký zastupiteľ nachodí sa na bojišti.

Štefan Tisza po celej krajine veľký ruch spôsobil jeho listom, ktorým miesto osobného účtovania obrátil sa na jeho aradských voličov. O výbuchoch tohoto listu mienku svoju nasledovne vyslovil skutočný vnútorný tajný radca predseda krestanskej ľudovej strany

Gróf Aladár Zichy.

Tisza v jeho dlhom liste nehovorí nič nového. Kto zná jeho smýšľanie i s jeho smerom môže byť na čistom, Na opozíciu účinkuje tento list jedine ako *provokácia*. Užasná vec je, že jeho väčšine, ktorú ako známo on vede, *nedáva programm*, následkom čoho pracovná strana v najvážnejších otázkach *ešte i dnes je bez všetkého programu*.

Gróf Julius Andrassy

na Tiszov list odpovedal nasledovne: Ponevác som tieto dni článok písal o násilnosťach, Tiszov list nezaslúži odpovede.

Andrassy.

Béla Mezössy

podpredseda Kossuthovej strany, Tiszov otvorený list odpravil v tejto krátkosti:

Tiszov list písaný z Ugry ku pádu priviedol liberálov, ozvena jeho z Gesztu, **pochová stranu národnej práce.**

Vyhrážky.

Smelí chlapi sú tí naši mungovia. Neopovážia sa navštíviť svojich drahých voličov, lež z istého úkrytu, zpoza bučkov, kde sa ich koži nič nestane, vyblakujú, že aký oni hrdinský skutok vykonali. Tak to urobil i Pavel Beöthy, podpredseda snemovne.

Kto je tento pánsťvo, keď sme o ňom posial nič nepočuli? Pavel Beöthy prv než by bol ostal mungom, bol slúžnym v Biharskej, v domovine Tiszovcov. Áno, Bihar je hniezdo rodu Tiszovszkého. Z tadiaľ pochádzajú tí najbesnejší a najodvážlivejší mungovia. Jestli z týchto daktorý dostať sa chce k poslanectvu alebo k masťnému úradu, musí sa podlizovať Tiszovcom. Tak konal i Pavel Beöthy. Keď sa začala

mungovská doba, Pavel Beöthy poďakoval sa zo slúžnovstva, poistil si penziu a dal sa vyvoliť za poslanca. Takým spôsobom, ako to urobili všetci mungovia. Voličia Beöthyho sú Rumunyi. Týchto ľahko bolo získať. Korteši Beöthyho udreli na čep dakoľko sudov pálenky a mandát bol istý. Pavel Beöthy ako mungovský poslanec s ničím nedokázal, že má súcosť k poslanectvu. Je on človek tuctový, akých dosť najdeme už aj na dedine. Žiadne vlohy žiadna učenosť. Nuž ale na čo to? Komu Tisza tomu všetci mungovia i s ministrami. Takto ostal Beöthy podpredsedom. Tisza jednoducho rozkázal mungom: «vyvolte Palka Beöthyho za podpredsedu» a voľba bola prevedená. Takto ostal Beöthy snemovým podpredsedom, pravda i za to bere volačo 6000 korún platu. Teda slúžnovská penzia, ablegátsky a podpredsednícky plat. Je to istá výživa. Veď to ide z našich daňových peňazí. Takého munga, ako je Pavel Beöthy, treba platiť. A Beöthy stal sa hodným tohoto platu. Bol a je pravou rukou Štefana Tiszu. Aký pán taký krám. Aký šéf, taký pomocník. Keď Tisza svoj zločin prekonal, rozkázal mungom: «No chlapi, včulká choďte do vašich okresov účtovať, nech vedia voličia, aký hrdinský skutok sme prekonal.»

Mungovia sa zamračili a nahovárali jeden druhého, aby začal účtovanie.

— Ja neidem. V mojom okrese je veľa opozičiarov — vymlúval sa jeden.

— Choď ty. Ja som celý zmorený od tuheho zápasu, musím ísť do kúpeľa odpočinúť si — vymlúval sa druhý.

A tak radom všetci.

— No keď ani jeden neidete účtovať, pojdem ja — osmelil sa Pavel Beöthy.

I šiel do jednej mungovskej obce jeho okresu. Nikto nevedel, že príde. Bol istý, že sa mu neujde na bundu. Do dediny odproval ho oddiel žandárov. Notár dal povolať Rumunov, že prídu pán vyslanec Beöthy. Rumuni pamätajú sa na volebnú pálenku, domnievali sa, že bude dinom-dánom, dostavili sa na volanie notárové.

Pred týmito účtoval Beöthy z jeho snemového účinkovania. Čo rečnil, tomu nerozumel nikto z jeho poslucháčov. Obecenstvo iba z novín sa dozvedelo, čo táral Beöthy drahým svo-

jim voličom. Beöthy totiž svoju reč poslal do mungovských novín, a tie potom s veľkým triumfom oznamovali, že výtečný štátnik Pavel Beöthy prvý začal mungovské účtovanie, za nim radom nasledovať budú iní.

Nás opozičiarov z reči Beöthyho zaujíma iba jeden bod, asíce výtečník tento vyslovil sa, že mungovia najbližšie vynesú zákon, dľa ktorého «renitentného» poslanca nielen že pozbavia, mandátu, lež aj do žalára zavrú.

Rozumejme dobre vyhrážke Beöthyho, aby sme vedeli, čo to má byť. Teda jestli daktorý opozičiar opováži sa volačo takého povedať, čo sa neľubi predsedovi, na príklad vládu posudzovať, na reči mungov prísnu poznámku činiť, alebo vysloviť sa o nezákonnostiach šialenca Tiszu, takého poslanca pozbavia mandátu, postavia ho pred súd a ho jako kmína, vlamača, vraha hodia ho do žalára.

Bude to pravda driečny zákon. Utešená sloboda!

Na ten spôsob pre bársakú maličkosť budú môcť mungovia opozičných poslancov žalárovat, po čom iba oni sami ostanú v snemovni.

Nuž ale netreba sa ľakať výhražok výtečníka Pavla Beöthyho. Veď to neni sväté písmo, čo mungovia vyhútajú. Oni sa nazdávajú, že ich panovanie na veky trvať báde. Čoby! Príde čas, že hnev volebného obecenstva vyhodí ich z krajinského domu, po čom ani Pavel Beöthy nebude ťahať trojnásobný plat, lea dobrá mu bude slúžnoská penzia.

Len trpezlivosť. Príde na psa mráz!

Fatranský.

Interpellácia

na ministerpredsedu Ladislava Lukácsa.

Pane minister! Máte-li vedomie o tom, že grófa Štefana Tiszu snemového predsedu od dňa 4. júna žandári a tajní policajti jednotajne strážia a sprevádzajú? Kto komandoval žandárov akožto stráž Štefana Tiszu, aby okolo neho konali súkromnú službu? Ako príde krajina k tomu, aby žandárom povýšený lehnung platila len preto, aby okolo Štefana Tiszu postávali, ho ztrážili a sprevádzali? Kto vám dal

pane minister to právo, že vy so žandármí svedolne rozkazujete a že ich povýšený lehnung zo štátnej pokladnice assignujete? Pane minister! Vašou povinnosťou je, aby ste na túto interpelláciu čím skôr dal odpoveď. Nám akožto daňujúcim občanom záleží na tom, aby sme na čistom boli s manipuláciou štátnych peňazí. Vy pane minister nemilo bohu zachodíte s týmito peniazmi. Od 4. júna sprevádzajú žandári vojaci a tajní policajti Štefana Tiszu a strážia jeho drahý život. Prečo je to? Kto je Štefan Tisza, že vám tak mnoho záleží na jeho osobe? Aké má on zásluhy? Čo on robil za krajinu? Čo vykonal krajinskému obyvateľstvu? Čo my daňujúci občania ďakovať máme Tiszovi? Prečo je to, keď je Tisza taký obľúbený človek a výtečný vlastenec, že ho žandári ztrážiť musia? Prečo si Tisza za svoje peniaze nenajal stráž «leibgardu», lež činí to za naše peniaze? Posial len kráľ mal to právo, že ho žandári a tajní policajti sprevádzali na jeho cestách, od 4. júna však to isté právo má aj biharský junker Štefan Tisza. Kto mu ho dal? Prečo je on viac ako druhý občan? Či snáď naša krajina nevie jestvovať bez Tiszu? Či on hádam tak veľké porcie platí, že je hoden, aby jeho dráhu a vzácnu osobu žandári ztrážili?

Pane minister, máme my v krajine inakších cennejších mužov, ako je biharský junker Štefan Tisza a hľa tých neobstávajú stotiny vojska a žandárov, ako Tiszu. Prečo aj tých nedáte ztrážiť, ačpráve sú tolko hodní, čo biharský junker Štefan Tisza.

Výhody, ktoré Tisza požíva, urážajú nás, preto žiadame odpoveď pane minister na našu interpelláciu. Na čistom chceme byť s tým, či Uhorsko ako štát, prislúcha celému obyvateľstvu krajiny a či len Tiszovi?

Mnohi občania.

Vláda a malí priemyselníci.

Hádam nikoho v krajine netlačia rôzne tarchy tak ako malých priemyselníkov a vláda nikoho nezdieľa tak nemilosrdne, ako týchto bedárov. Nech sa páči zkúmať, či prehánam. Nech sa páči navštíviť hocktorého malého priemyselníka v jeho dielni a presvedčiť sa vlastnými očami, ako tento chudíak nažíva a ako

sa zdiera, aby zaokryť mohol výdavky, ktoré sa naň zo všetkých strán uvalujú.

A týmto ľuďom nikto nepríspeje ku pomoci. Malým priemyselníkom vláda neznesiteľný stav ich neľavuje, nenapomáha ich, ba naopak, z roka na rok lepšie ich ubíja. Z tej príčiny potom mnohí malí priemyselníci zavrú dielňu a svoju živnosť vyhľadávajú si iným spôsobom. Nenie im možno zápasit s veľkým priemyslom. Ich remeslo, čo by sa aj zodrali, nedonáša tolko, s čím by seba i svoju rodinu udržat mohli.

Vláda povýšila platy úradníkom, učbárom, štátnym učiteľom, vojenským dôstojníkom, ba aj štátnym sluhom. Dostanú doplnok na deti, cestujú po železnici za polovičnú cenu, z jednej stanice na druhú presadzajú ich na krajinské trovy, priemyselníci však nedostali od vlády žiadnej podpory, žiadneho polahčenia. Ba oproti, oni znášajú tie najväčšie tarchy. My nezávidíme úradským a učiteľom, že im vláda platy zvýšila. Pýtali, aj obdržali. Doista i oni cifa drahotu, aj im je ťažko žiť. Dobré. Je to v poriadku. Nech každý človek, ktorý pracuje, má živnosť poistenú. Lenže prečo robí vláda rozdiel medzi úradským a priemyselníkom? Prečo jedného kŕmi, druhému však z úst vytrhuje chlieb? Prečo neodaní úradníka tak ako je malý priemyselník odanený? Prečo tomuto nedajú doplnok, pomoc na výchovu detí, polovičnú železničnú kartu a všetky výhody, ktoré používajú úradskí? Prečo je priemyselník iba opovržený popolválok? Prečo on musí zaplatiť ten doplnok, ktorý skrze mungov veľkodušne odhlasovať dala vláda úradníkom? Prečo pečienku a víno pánov zaplatiť musí chudobný priemyselník? Veď kolko je medzi úradníkmi a inou brandžou lenivcov, sprostákov a predsa majú masťné platy a ubohý priemyselník? Zdieľa sa, len aby mal z čoho porcie platiť. Pri tom však hladuje. Je to spravodlivosť? Je to rovnoprávnosť? Či ten priemyselník nenie takým užitočným členom spoločnosti, ako hocktorý pisar?

Vláda však nehľadí na to. Tá iba ubíja chudobného priemyselníka. Aj pritomne akej radosti sa dožili malí priemyselníci? Od prvého júla väčší príspevok musia platiť do pokladnice «robotníkov poistujúcej». Zákon o poistení

robotníkov totiž, to vyslovuje, že behom prvých päť rokov malí priemyselníci miesto 3 percentá príspevku dva procenty platia. Čas týchto päť rokov vypršal prvého júla a tak odtedy priemyselníci musia platiť o jeden percent väčší príspevok, čo učiní dakolko korún rozdielu. Tisíce prosieb zaslali priemyselníci k ministrovi, aby ich od tejto farchy oslobodil a aby nechal i na budúce ten starý poriadok. Minister ani len odpovede nedal prosiacim priemyselníkom. Márne odôvodňovali prosby s tým, že nie je im k vydržaniu. Udali drahotu, drahých pomocníkov, ťažké životné pomery. Minister bez slova odmietol prosby priemyselníkov. Nuž tak sa stará vláda o chudobných ľudí. Nie že by im poľahčila, lež ich ešte väčšmi ubíja. A niet človeka, ktorý by zastal priemyselníkov. Tu iné nepomôže, len organizácia. Áno, treba sa tak sdrúžiť, ako sú socialdemokrati. Ponevác priemyselníci nemajú v krajinskom dome svojich zástupcov, treba sa postarať o takýchto. Priemyselníci nech si vyznačia dakolko súcich kandidátov a nech agitujú za nich, aby prišli k poslanceckému mandátu. Proti krivdám a zdieľačstvu obrania nás len naši ľudia. V organizácii je sila!

Remeselník.

K malým roľníkom.

Žatva sa končí, ba aj mlažba na mnohých miestach už onedlho bude zakončená a dosť v krátkom čase pride jasenná sejba. Z roka na rok aj u nás zväčšuje sa počet tých malých roľníkov, ktorí sa na vlastné oči presvedčili o tom, že na svojich pozemkoch úrodu len tak zveladia, jestli svoje role nielen hlboko orať, od buriny čistiť, maštalovým hnojom hnojiť budú, lež keď k tomu aj umelý hnoj upotrebia. Kto o tomto ešte ani doteraz sa nepresvedčil, ten je poľutovania hodný zaostalý roľník, bo sám seba ukraľuje. Kto ale sa o užitočnosti umelého hnojiva presvedčil, toho netreba napomínať, aby v jaseň žito, raž, nedával do zeme bez superfosfátu, a len na to treba ho upozorniť, aby skrze nesvedomitých agentov — akých na vidieku je veľký počet — superfosfát si neobjednával, bo nielen že draho zaň platiť musí lež ani to nedostane, čo si žiadal. Aby malí

roľníci na nesvedomitých agentov odkázaní neboli, veľkobélický gazdovský kruh aj v túto jaseň zdarma objedná superfosfát ku siatiu; len to je potrebné, aby patriční roľníci u spomenutého gazdovského kruhu čím skorej hlásili sa o to, bo sa prihodiť môže. že keď sa začne lifrovanie zbožia, repy, keď prídu vojenské manévry, vtedy pri najlepšej vôli superfosfát ťažko je dostať na žiadaný termín. Superfosfát o mnoho je lacnejší, keď sa na raz objedná jeden vagón. Do jedného vagóna vojde 105 alebo 155 metrických centov. Superfosfát je k dostaniu 16 alebo 18 percentový, lež 16 percentový už málo ktorý roľník upotrebuje, bo je slabý.

Kto chce, aby na jeho roli istý bol výsledok superfosfátu, ten na jedno jutro (hold) t. j. na rolu, ktorá je 1200 kvadrátnych siah veľká, z 18 percentového superfosfátu roztrúsiť musí 2 metrické centy, alebo najmenej 150 kilogramov.

Tento superfosfát upotrebuje sa tak, že keď sa pod žito alebo raž hlboko zore, hneď sa aj superfosfát po nej roztrúsi, potom sa bráni a konečne sa mašinou seje.

Ceny superfosfátu, keď sa celý vagón (teda 105—155 m. c.) objedná, sú nasledujúce:

18 percentový superfosfát pre nitriansku, trenčiansku a prešporskú stolicu aj s frachtou koštuje jeden m. c. 8 kor. 73. hal.

Keď sa v týchto troch stolicách menej ako jeden vagón objedná, vtedy jeden metr. cent aj s frachtou koštuje 9 kor. 25 hal.

Pre tekovskú, hontiansku stolicu, pri objednaní celého vagóna 18 percentový superfosfát koštuje 8 kor. 90 hal.

Pri menšom kvantume 1 metr, cent koštuje 9 kor. 70 hal.

Pre spišskú stolicu pri objednaní celého vagóna 1 metr. cent koštuje 9 kor. 8. hal., pri menšom kvantume 9 kor. 58 hal.

Peniaze zaplatiť treba pri odobierke superfosfátu. Kto si objedná jeden vagón, ten krom výsuvedenej ceny od jedného vagóna platí ešte 3 alebo 4 koruny za mýto.

S týmto malým roľníkom udali sme všetko, čo im treba vedieť, keď si umelý hnoj skrze náš kruh šikovať dajú.

Náš gazdovský kruh tohoto roku na jar 20

vagónov superfosfátu dal došikovať malým roľníkom, ktorí jak s cenou tak aj s kvalitou úplne spokojní boli. Kto včul v jaseňi skrže náš gazdovský kruh dá si objednať supnrfosfát, nech list takto adressuje: *Gazdakör, Nagybélic (Nyitra-megyé)*. V liste nech **zreteľne** napíše: kolko metrických centov žiada, jako sa volá obec, kde býva, kde je tam ostatná pošta, na ktorej železničnej stanici chce odobrať superfosfát a jako sa volá.

Nagybélic, 28. júla 1912.

Predsedníctvo gazdovského kruhu.

POLITICKE CHYRY.

Gróf Aladár Zichy o politickej kríze.

Skutočný vnútorný tajný radca, predseda kresfanskej ľudovej strany gróf Aladár Zichy terajšiu politickú krízu Uhorska nepodvratne označil v článku, ktorý noviny viedeňské meno «Zeit» tieto dni uverejnily na prvom mieste. Veľkej významnosti tomuto článku dodáva nielen to, že uverejnený bol v najväznejších novinách Rakúska, lež predovšetkým že vodca a predseda kresfanskej ľudovej strany skutočný vnútorný tajný radca gróf Aladár Zichy rozhodne osvedčil sa v jeho článku, že kresfanská ľudová strana za ústavu krajinskú a za statočný parlamentarizmus i napozatým bojovať bude v prvých radoch, kým nepošastí sa zpiatky uviesť parlamentárny poriadok a na hlavu porazíť mungov.

Lukács a Tisza v rozpakoch.

Nad krajinskou akciou spojenej opozície vo veľkých rozpakoch nachodí sa tak Lukács, ako Tisza. Radi by v krajine uviedli pokoj, lež bez pokoja a v parlamente poriadok, lež bez poriadku! Z tej príčiny jedon i druhý svoje hriešne hlavy potajomky núkajú vo Viedni. Tam ale náležite znajú tých dobrých vtakov a ponevác na vojenské ciele už dostanú žiadané milliony, radi by sa ich zprostíť. Lukács a Tisza nevedia teda kam z konopí a preto by

nedbali, keby opozícia hrubým pokrovcom zakryla všetky ich huncútstva. Opozícia ale neustupne žiada: 1. Aby mungovská vláda zažadovala. 2. Štefan Tisza, Pavel Beöthy, Ladislav Lukács a Jozef Angyal aby sa odtiahli v tie strany sveta, kde ich nikdo viac nevidí. 3. Všetky zpáchané nezákonnosti aby opravené byly parlamentárnym uzavretím a snemové zasadnutia aby vedené byly dľa predošlých domových pravidiel. 4. Snemovni aby bezodkladne predložená bola zákonná predloha o volebnej reforme dľa plánu opozíciou sostaveného, v tom smysle, aby počet ku hlasovaniu oprávnených voličov obnášal najmenej 2,400.000.

Na základe týchto propozícií spojená opozícia dala by sa snád utíšiť. Ináč v jaseňi hrozne poráta sa s Lukácsom, Tiszom a s celou stranou mungovskou.

Ako účtujú mungovci?

Ludvik *Bornemissza* zvlášte nepopulárny krajinský vyslanec bardijovského okresu do Bardijova prišiel s **30 žandármi**. Notári dovedli niekoľko rychtárov a pred toutu spoločnosťou Boromissza oslavoval Lukácsa, Tiszu a mungov. K polutovaniu je, že v tomto shromaždení nie len súčasťnil sa le ku oslave mungov ešte aj po slovensky rečnil farár Ludvik *Hedry* a to takým spôsobom, že predseda mungovského shromaždenia zahvízdal naň, aby už zakončil jeho mungovské chválospevy. Krajinský vyslanec Boromissza bardijovský okres opustil v tom povedomí, že na dôveru svojich voličov rátať môže len pod ztrážou 30 žandárov.

Kedy bude účtovať Szulyovszky?

Vo Veľkých Topolčanoch a v celom okrese veľmi sú zvedaví voličia, kedy a kde bude účtovať ich drahý ablegát Szulyovszky. Dôveru voličov veď má v úplnej miere, bo mu ju vláda draho kúpila z tých polpiata millionov, ktoré na volby ukradli zo štátnej kassy. Poslucháči k účtovaniu mu tiež prídu, aspoň tí slúžnovci, notári, rychtári a židia, ktorí, ako sme minule čierno na bielom dokázali, tak ohromné summy dostali cestou Haupt-Stummerového pántva. Snád sa haňbí za jeho špinavý mandát? Kedy teda bude účtovať Szulyovszky? My si myslíme že na svätého Vida a to nebude nikda!

Z CUDZOZEMSKA.

Smrť japonského cisára. Japonský mikado, ináč cisár menom Mučuhito zomrel 29. júla ako člen dinastie Džiuma, ktorá od roku 660 pred narodením Kr. Pána, teda cez dvetisíc päťsto rokov nepretržene panuje na japonskom tróne. Zomrelý narodil sa r. 1852., cisárstvo nastúpil 1867. Za jeho panovníctva Japonsko po víťazstve nad Ruskom, stalo sa veľmocou. Nástupcom zomrelého je jeho syn menom Josihito, ktorý r. 1879, narodil sa v Tokiove.

Taliansko-turecká vojna. Taliani potajomne povzbudili Albánov k povstaniu, ktoré ale ako-iste utíši turecká nová vláda, ktorá zvláštnym poslanectvom vyjednáva s povstalcami a v Albánii vyhlásila všeobecnú amnestiu. Ťažšie ide uspokojiť pobúrených tureckých dôstojníkov. Potažne vojny s Tureckom talianská vláda cestou zvláštneho diplomatického agenta, tureckej vláde predostrela otázku, pod akými podmienkami možno by bolo uzavrieť pokoj. Turecká vláda na túto otázku ale odpovedala, že medzi terajšími okolnosťami na uzavretie pokoja ani myslieť nemožno.

B E S E D N I C A.

Dobří bratia.

Mal som ja v latinskej škole dvoch dobrých kamarátov. Mladší, Štefko, bol pekný štihlý chlapec s belavými kaderami; už z očí mu bolo možno vidieť múdrosť a dobrosrdečnosť; pri tom bol aj silný a čo žiak druhej triedy v pasovaní aj so štvrtotriednikami vedel si poradiť. Ale preto nebol zádrapčivý.

Radi sme videli aj jeho staršieho brata Ferka. Radi sme ho mali a ľutovali sme ho. Akoby nie, keď na jednu nohu kuľhal, neborák. Zdravý sa narodil na svet, ale raz jeden zlý chlapec v teločvičnej hodine sosotil ho z trapézu a tak nešťastne padol na zem, že si zlomil nohu. Za niekoľko mesiacov ležal v posteli a keď sa potom horko-fažko vyliečil, viac už nevedel chodiť rovno.

A ponevác aj ináč bol slabý, stúpľy chlapec, jeho rodiča nedovolili mu, aby to, čo počas choroby zameškal v škole, pozdej presilným učením nahradil. Takto

sa stalo, že štvrtú elemeniárku musel opakovať a takto sa stretol v jednej triede so svojim bratom, ktorý o jeden rok bol mladší od neho. Spolu sa dostali potom aj do gymnaziума.

Tam sedeli vedľa seba. Každý spozoroval, že ako pomáha mladší brat staršiemu, ako ho učí, ako ho posmeluje. Prv než by pán profesor bol prišiel do triedy, obyčajne vysvetľoval mu, znova vysvetľoval mu úlohu. Pamätám sa, že sa Štefan zvlášte latinskú deklináciu a delenie s desatinnými zlomkami tvrdo vedel naučiť. Štefko mu všetko toto znova a znova vysvetľoval. Lenže Ferko mal trochu tvrdú hlavu a koncom roka veru zle stály jeho veci. Chlapci sa síce nazdávali, že neprepadne, ale doložili, že ho «z mŕtlosti» prepustia do vyššej triedy.

Páni professori odkázali jeho otcovi, aby Ferka pritískal, lebo že ináč so zkuškou bude zle,

Bože môj! aký smútok zaľahol pre toto na rodinu Bakalovcov! Otec a matka chodili so sklopenými hlavami a chlapci mali vyplakané oči. Čo bude so Štefanom, ak zase prepadne? Dajú ho za učňa? Na to je slabý a aj haňbil by sa. Má opakovať triedu, kým jeho mladší brat pojde ďalej? Ani to by nepreniesol neborák chlapec, ktorý, ako každý bedár, mal veľmi citlivu povahu.

Dvaja chlapci sedeli vždy pri knihe. Jar už obohatila zelením stromy v lesíku a žiaci každý deň išli sa loptovať na «Pažite». I tu, aj tam hrali sa na «longu». V nedeľu a vo štvrtok mnohí urobili výlet do hôr, nesúce si živnosť na celý deň a len vtedy sa vrátili domov, keď sa večerná hviezda zjavila na nebi. Každý si zelený list zapichol za klobúk, alebo niesol v ruke hodnú halúčku zo stromu. Bože môj, aké to boly milé dni!

Ale dvoch bratov nebolo možno vidieť ani na Pažitách, ani v hore. Sedeli doma v malej izbičke od dvora a mladší ustavične učil staršieho desatinné zlomky a latinsku deklináciu. Mnohé namáhanie aj bolo možno vidieť na obidvoch; neskoré líhanie si a včasné vstávanie ich líca zabarvily na bladed. V škole sa ich aj opytovali:

— Čo vám je?

— Chorí ste?

Ale bratia sa len usmievali:

— Horký sme my chorí, nič nám nechybí chvála Bohu.

Konečne prišiel čas zkušiek, Hneď na prvý deň padla zkuška z latinčiny.

Professoria: professor latinčiny a censor prišli do triedy, vzali triednu knihu a zápisnicu a vyvolávali chlapcov dľa abecedy. Ferko Bakala bol tretí a dostal otázku zo skloňovania latinského slovesa.

Ferko pozrel na zem, potom na stenu, zase na oblok, ale mu len neprišla na rozum odpoveď. Tvár mu ostala červená a triasol sa. O krátku chvíľu dostal inú, ľahšiu otázku. Ale ho vtedy bázeň už natoľko bola pomútila, že ani na ľahšiu otázku nevedel odpovedať.

Ešte mu dali dve, ešte tri otázky! Chlapec sa zajakal, čosi šepkal, ale každá jeho odpoveď bola chybná.

— Dost! — riekol censor.

Z jeho hlasu sme vyrozumeli, že neborák Ferko prepadol.

Teraz nasledoval jeho mladší brat.

— No — riekol professor — s tebou si ľahšie poradíme.

A s tým pošepkal čosi cenzorovi: akiste to, že je Štefan najlepším latinákom v triede.

Censor sa spýtal Štefana tú otázku, ktorú aj Ferkovi prvú bol zadal.

Žiadna odpoveď. Tichosť ako v hrobe. Štefan neodpovedal.

— No — posmeloval ho professor — vari by si to ty nevedel!

— Nevie — odpovedal Štefan tupo a my ostatní žiaci sme sa nevedeli dosť nadiviť na tom.

A takto to bolo aj s ostatnými otázkami: Štefan neodpovedal ani na jednu.

Všecia sme cítili, že to robí schválne. Cítili sme že nechce nechať samotného svojho brata v druhej triede a preto aj on spolu s ním chce prepadnúť.

Poslali ho na miesto a bolo zrejme, že aj jemu zapísali sekundu.

Keď bolo po zkúške a my sme išli domov, o inom sme sa ani neshovárali, len o záležitosti dvoch bratov Bakalovcov. Ešte len aj žiaci druhých tried, aj tí sa len o tomto shovárali. lebo Štefana všetci poznali a radi ho mali v celej škole.

Oni dvaja, pazucha pod pazuchou smutne išli hore Dlhou-ulicou, na konci ktorej stál dom ich otca. Otec ich už čakal pred bránou. Už počul o tom, že čo sa stalo a keď zazrel tváre svojich dieťať, hneď vedel z nich vyčítať pravdu. Štefanovi povedal len toľkoto:

— O tebe by som si to veru nebol myslel.

A Ferko, ktorý poslal bez slova trpel svoj zial, teraz tak cítil, ako keďby mu nôž boli vrazili do srdca. Pustil sa neborák do plaču, klesol na zem.

— No veď už neplač — upokojoval ho otec.

— Neplač synček môj — tíšila ho matka.

Potom ho objímali, bozkávali, ale on len neprestal plakať.

Konečne, keď od plaču vedel prísť ku slovu, ukázal prstom na brata a šepkal zajímavým hlasom:

— Pre mňa to urobil... pre mňa!

Ala aj profesorovia spozorovali, že čo sa stalo. Nazreli do tej šlachetnej detskej duše, ktorá sa chcela obetovať a toto pohlo aj ich srdcami.

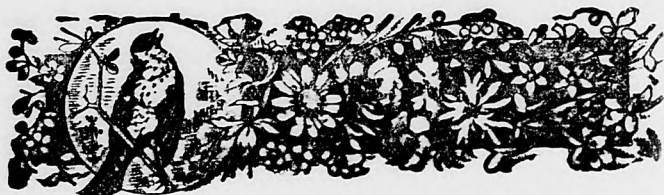
O niekoľko dní vydali nám svedoctvá.

Keď prišiel rad na dvoch bratov Bakalovcov, professor láskave pozrel na nich a odovzdávajúc im svedoctvá, len toľko riekol:

— Milujte sa vzájomne aj napozatým.

Chlapci sa ponáhlali a tamvon na chodbe pozreli že čo je ich osud.

A keď videli, že neprepadol ani jeden, ani druhý, neboli vstave udržať svoje slzy. S plačom sa hodili do náručia jeden druhému a my sme pribehli ku nim, zdvihli sme ich a v triumfnom pochode ponášali sme ich po dvore...

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomskeho. Osvietený pán biskup a arcibiskupský miestodržiteľ Ludvik *Rajner*, 1., 2. a 23. júna v ostrihomskej bazilike udeľoval sviatost posvätenia kňazstva, pri čom za kňazov ostrihomskeho arcibiskupstva posvätení boli: Alexander Barkóczy, Ignác Farda, Rudolf Hajós, Richard Heissenberger, Karol Ambróz Kapisztóry, Karol Lázár, Ján Malecz, Karol Ferdinand Manninger, Anton Pamik, Štefan Pivaresi, Mikuláš Rudolf Schikuta, Dezider Solymossi Michal Tarek a Ján Vörös. — Rad diakonátu obdržal: Alfred Viktor Rabenseiffer. — Pri súbehu 2. júla vydržiavanom do ostrihomskeho semenišťa prijali za bohoslovcov I. roku 9., do VII. triedy gymn. 5. do VI. triedy 8 a do V. triedy 26 klerikov. — Štefan Jankovits farár obce Sempte vymenovaný je za dekana a škôldozorca okresu Ürmény, Ján Martinkovits vymenovaný je za farára do Magyardiószegu a Michal Uhrík do Grinádu. Ladislav Horváth poslaný je za administrátora do Voderád. Za kaplánov sú poslaní; Franc Puhán do Nagysúr, Alexander Barkóczy do Nagymegyér, Ernest Trebasiczky do Nyitrapereszlény, Michal Tarek do Ürmény a Anton Panik do Pozsonynádas.

Z biskupstva baňskobystrického. Ludvik *Holbag*, r. k. farár v Hornej Štubni (st. turčianska) 20. júla slávil 25 ročné jubiläum svojho vysvätenia za kňaza. Osvietený pán biskup baňskobystrický Farkaš Radnay z tejto príležitosti tým vyznačil jubilanta, že ho vymenoval za cirkevného škôldozorca pre rímsko kat. školy v južnom Turci.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* za kaplánov poslal: dr. Štefana Demetera, ktorý cez 7 rokov bohoslovie študoval v Ríme, do Sárospataku, Adama Répássyho z obce Somodi do Mádu, Jána Hvaszta do obce Lásztócz. — Voľba cirkevného zastupiteľa autonómneho zo stránky biskupstva košického je už zakončená, z pomedzi 225 hlasov 214 obdržal professor bohoslovie na košickom semeništi Arnold Hoffmann, ktorý takto vyvolený je za zastupiteľa autonómneho. Na košickej kráľ. akademii vznikol pohyb, aby správou akademie nebol poverený do smrti vymenovaný direktor, lež ako na universite dekan, ktorý z roka na rok mal by byť

vyvolený. Zoltán Kérészi terajší direkter následkom toho zadakoval z úradu a minister výučby vyslovil mu uznanie za jeho zásluhy. — V II. triede jednej tunajšej elementárnej školy medzi 52 žiakmi 40 užíva pálené, ktoré im hlúpi a ľahkomyselní rodičia podávajú. Takých rodičov prísne treba potrestať. *Zemplénszinna*: Ondrej Lehoczky, titulárny kanonik, vicedekan a farár za rôzne zásluhy v záujme cirkvi a vôbec na poli verejného života, vyznačený je rytierskym krížom radu Franca Jozefa. Tcmuto vyznačeniu úprimne teší sa duchovenstvo celého okolia. — *Somodi*: Na uprázdnenú tunajšiu faru, Ludvik Balás osv. pán biskup rožňavský ako patrón praesentoval Ludvika Tarsovics, kaplána zo Sárospataku. *Jászóujfalu*: Julius Szilágyi, novovysvätený kňaz, syn tunajšieho kat. učiteľa 21. júla za veľkej slávnosti slúžil tu prvú sv. omšu. Pri tejto slávnosti súčasnila sa i grófska rodina Semsey. Novovysvätenému rukovodičom bol Ján Zselinszky tunajší farár, slávnostnú kázeň držal v slovenskej reči Ján Kapala z Kende a po maďarsky Robert Ujlaky kňaz praemonštratský. *Homonna*: Gróf Alexander Andrassy na vystavenie tunajšej katolíckej školy ako patrón daroval 10 tisíc korún a fundus. Veľkodušnému darcovi minister výučby vyslovil uznanie a poďakovanie. — *Fony*: Julius Köhler tunajší katolícky učiteľ cez 40 rokov prikladnou usilovnosťou vyučoval sverené mu dietky. Sv. otec rímsky pápež Pius X. neunaveného učiteľa znakom uznania vyznačil zlatým krížom a osv. pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vymenoval ho za správcu školy. — *Nagykövesd*: Horlivostou farára Hadriana Dienes utvorená je tu sporiteľňa, za predsedu tohoto ústavu jednohlasne vyvolený bol spomenutý horlivý farár. — Rímsko-katolícki učители Bartolomej Kálnay z Keňhecz a Alois Vilinszky z Turnó ministerstvom výučby vyznačení sú povýšením platu 200—200 kor.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Tunajšie katolícke obyvateľstvo 26. júla slávnostne odbavovalo deň svätej Anny. Hrubú sv. omšu slúžil praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky a slávnostnú kázeň mal Franc Répászky, farár obce Sóskut v stolnobelohradskom biskupstve. — Dľa štatistických výkazoč v Prešove nachodí sa 4777 ľudí, ktorí ani čítať ani písať nevedia. Je to ozaj smutné vysvedčenie pre tunajšie mesto. Karol Peez tunajší rím. kat. učiteľ skrze ministerstvo výučby vyznačený je povýšením platu o 200 korún. — *Bardijov*: V tunajších kúpeľoch bolo posiaľ 2300 kostí. Počet navštevovateľov týchto kúpeľov značne sa teda vzráha. — *Nagysáros*: Na uctu škapuliarskej Panny Marie 21. júla za prítomnosti 10 duchovných odbavovali tu veľký odpust. Slávnostnú sv. omšu slúžil Jozef Lencz, tunajší rodák a farár z Regeteruszka a kázeň držal Jozef Sznák farár obce Gombosszentgyrgy. — *Nyársardó*: Odpust sv. Anny 26. júla odbavovali tu zriedkavou slávnosťou. Hrubú sv. omšu s celou asistenciou slúžil praepošt, vicedekan a farár z Héthársu Melchior Brühl, slávnostnú kázeň ale držal Marcell Galée farár z Jernye. — *Szentanna*: Veľký lichvací

a výkladný jarmok vydržiavaný tu bol 23. a 24. júla. Národu prišlo sem z 3 stolíc. Veriaci ľud s veľkou pobožnosťou odbavil i obľúbený odpust sv. Anny.

Chýry zo Spiša. V Tatrách 15. júla smrteľné nešťastie potkalo profesora Seybotha z Wittenbergu. V ten deň s jedným spoluturistom bez vodcu vyšiel na dosť nebezpečný 2562 metrov vysoký Tatranský štít popri Popradskom plese. Keď sa vrátili, nerezumne zpusťil sa na jednom strmom sňahovom poli. Ponevác ale pole to ľadom bolo zatahnuté, letel dolu s rýchlosťou šipa, na tej strašnej ceste udel sa o jednu skalu a naskutku zomrel. — Medzi Novou Vsou a Merényom chodiaci poštový automobil pred Feketehegyom potkalo nešťastie. Ako prišiel automobil na strmú cestu a na nej za istý čas jachal, roztrhla sa ženúca reťaz a automobil napriek hamovania soffóra, so závratnou rýchlosťou letel nazpät dolu. Pri jednom zákrute udel do jedného stromu. Následkom srazenia sa zadná čiastka automobilu celkom sa rozdrúzgala, cestovatelia vyhlisíce väčšiemu nešťastiu, lež menšie väčšie úrazy predsa utrpeli. Na automobile sedelo 11 cestovateľov, najviac bola urazená Kolomanova Koszoruš z Debrecína, ktorá zlomila si ľavú nohu. Reťaz automobilu roztrhla sa preto, bo boly v nej i slabšie očka. — V Smižanoch sriadila sa tretia učiteľská stanica. — V Illasovcách 17. júla v noci zhorely štyri domy. — V Novej Vši 16. júla popoludní požiaru padly v obet štyri stodoly. Vo Felkej 20. júla za mestského notára vyvolili Arpada Bugscha, okresného notára veľkolipnického. — Na železničnej stanici v Levoči 10. júla ráno udala sa veľmi pohoršlivá vec medzi dvoma pánmi. Aristid Görgey husársky majór na odpočinku s palicou napadnul gelnického ablegáta Eduarda Okolicsányiho, ten najprv odrazil nápad s ľavou rukou a potom vytiahol revolver; zaiste by bola krv tieka, keď by neboli zamiešali sa žandári. Görgey udajne preto napadol Okolicsányiho, že práve v ten deň, keď by bol mal ako mimostranný ablegát na stoličnom zasadnutí proti Tiszovi hlasovať, odcestoval z Levoče. — V Spišskom Podhradí vznikol pohyb, aby v meste utvorená bola občianska škola (polgárka). — Tripský farár Michal Nyulászi 21. júla v prítomnosti asi 25 kňazov slávil svoje 50 ročné kňazské jubileum; slávnostnú kázň držal nižnolapšanský farár Franc Kompanyik.

Naukobehy pre malých gazdov. Gazdovské naukobehy pre synov malých gazdov a malých árendátorov dosiaľ boly vydržiavané len v roľníckych školách v Kecskeméte, v Jászberénye a v Nagykállóve. Od 1. októbra tohoto roku však takéto naukobehy vydržiavané budú aj v roľníckych školách v Ade, Békéscsabe, v Hódmezővásárhelyi, v Nagyszentmiklósi a v Karcagu. Naukobehy trvá od 1. októbra do 31. marca. Ku prosbe o prijatie na naukobehy treba pripojiť školské svedectvo o tom, že prositeľ vie čítať a písať a že vie počtovať so štyrmi základnými spôsobmi počtovania. Pripojiť treba rodný list, z ktorého vysvitne, že uchádzajúcemu sa už minulo 17 rokov, obecné svedectvo o mravnosti

uchádzajúceho sa, o majetkovom stave a o zamestnaní jeho rodičov. Prosby treba podať najpozdšie do 31. augusta. Žiaci, ktorých na naukobeň prijmu, dostanú byť a zaopatrenie v škole zdarma. Učebné sa tiež neplatí a žiaci pri zápise platia len 10 korún na učebné knihy, ktoré si však po skončení naukobeňu môžu vziať domov.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Ján Kudora dekan-farár obce Nagyöved z príležitosti svojho 40-ročného kňazského jubileuma na školské ciele dal 1000 korún. — Rád uhorských piaristov na kat. školu v obci Gölle daroval jeden pozemok v cene 20.000 korún. — Ambróz Steinhübel dekan-farár obce Kemence k vybudovaniu školy v obci Lábod na školské ciele dal 500 korún. — Na útraty svetového eucharistického viedeňského kongressu obetovali: kaločský arcib. Ján Csernoch 300, nitriansky biskup gróf Wilhelm Batthyány 400, satmársky biskup Tibor Boromisza 200, baňskobystrický biskup dr. Wolfgang Radnai 300, dr. Ludvík Rajner arcibiskupský miestodržiteľ a vysvätený biskup v Ostrihome 100 a pätikostolský biskup gróf Julius Zichy 200 korún. K vystaveniu zhorelého kláštora a kostola Františkánskeho v Trstenej poslali: trnavský kláštor 500, stolnobelohradský kláštor 100 a kláštor v Nagykanizsi 200 korún. Kaločský arcibiskup dr. Ján Csernoch na podporu kat. tlače dal 500 kor. Rožňavský biskup Ludvík Balás k vystaveniu školy v obci Rahó dal 200 korún. — Spišský kanonik Martin Pirhalla gňazdanským pohorelcom poslal 200 a spišská kapitula dala im tiež 200 korún. — Spišský biskup dr. Alexander Párvy na nový organ vidernický, veľkodušne daroval 900 korún. — Jágerský kanonik Gábor Csekó, na pomník Zichyho obetoval 100 korún. Na tento pomník sossbieralo sa doteraz 101.203 korún.

Košice za železničnú obchodnú správu. Košicko-oderbergská železnica len v Tešíne má obchodnú správu. Železničná spoločnosť uzavrela, že obchodnú správu chcely by dostať Košice, Iglov a Lipt.-Sv.-Mikuláš. Košice teraz uzavrely, že v záujme záležitosti ku vláde a ku direktii košicko-oderbergskej železnice pošlú deputáciu, ktorý v najbližšie dni príde do Budapešti.

Robotnícky certifikát. Minister orby z príležitosti jedného vyskytnutého sa pádu vyriekol, že tí gazdovskí robotníci a nádenníci, ktorým práca robotnícka neni povolaním, nie sú povinní zaopatriť si robotnícku legitimáciu.

Nový polepšujúci ústav. V Klástore pod Zniovom (Znióvárálja, st. turčianska) v budove, v ktorej bola učiteľská pripravovňa, koncom septembra otvorila nový polepšujúci ústav.

Svinský dúl. Z Trstenej (st. oravská) píšu, že tam vypukol sviňský dúl, na ktorý už aj dosiaľ vyhynuly mnohé osipané.

Oprava. Z omylu zpravodajca do predošlých čísiel nášeho časopisu vklzla sa tá chyba, že vel. p. Eugen Szikora za kaplána poslaný je do Lipt.-sv.-Mikuláša, kdežto on disponovaný je do obce Liptószenterzsébet.

Zpravodajca nás dopustil sa i druhej chyby, keď nám udal, že vel. p. Rudolf Schönwiesner poslaný je do penzie, ačpráve on podnes ako kaplán a katecheta pochvalne účinkuje v Lipt.-sv.-Mikuláši.

Hladá sa kresťanský pekar. V nitrianskej stolici v obci Nagybélic v prostred obce už od dávna jestvovala stará pekárňa s dobrým obchodom. Ku tomuto obchodu patrí asi 13—14 obcí a prítomne za skrovnú árendu dáva sa do prenájmu. K pekarni tejto patria dve izby, kuchyňa, špajz, maštal pre 1—2 kone a kus zahrady. Pekárňa nie je ešte hotová a len od 1. novembra dá sa stavať dľa pekarovej ľubosti. Hlásiaci sa pekar má aj malú kauciu mať. Na pekárňu môže sa hlásiť v prvom rade kresťan-katolík. Mladí, ženatí, usilovní pekari nech hlásia sa čím skorej, jestli možno už do 10. augusta cieľom dohovorenia u kupca Jozefa Reiszela, Nagybélicz (Nyitramegye).

Hladá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navráti sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

Hostinec na predaj. V nitrianskej stolici v obci Nagybélic na železničnej stanici, na predaj je hostinec. Hostinský tohoto obchodu má právo bez obmedzenia vymeriavať všetky trúnky. Spomenutý hostinec v mesiaci júli pod rukou predá sa tomu, kto sa skorej prihlási a kto ho lepšie zaplatí. Ku hostincu patrí ľadoveň (plná ľadom), pivnica, kolkáreň, veľká váha, čo sa repa váži, a zahrada. Hostinec za hotové peniaze predáva *Ján Krist*, majiteľ hostinca Nagybélic železničnická stanica (nitrianska stolica).

Úplnú uctu zaslúži také pokračovanie, aké ctení čitatelia najdu v liste baróna Leva Freitagh-Loringhofen, krajinského radcu, vezelského rytierskeho radcu skutočného štátneho radcu ruského (Arensberg, Kommandantenstrasse 5. Ostrov Ósel, gubernia Livland.) List tento zneje nasledovne: «Ohľadom mojich bližných považujem si za prísnu povinnosť, kde len možno vrele odporúčať výtečný Fellerov Elsa Fluid. Istého priateľa mojho zo žiackej doby, ktorý prítomne lekárom je v Petrohrade, upozornil som na tento výtečný liek a druhého petrohradského lekára, ktorý udrzuje tu piesočné kúpele, odporúčaním Fellerovho Elza Fluidu oslobodil som od ostreho ľupania v pleciach. Týmto lekárom nemohly pomocť ich vlastné lieky. Fellerov Elsa Fluid pri nemocných upotrebuva aj istý lekár západného Pruska v meste Dancigu. Ku blahu mojich bližných prajem teda čo možno najrozsiahlejšie rozširovanie tohoto zvláštneho dorobu a zaslúženej slávy jeho dorábateľovi.» Cena jedného tueta flasiiek na prábu 5 korún franko. K objednaníu u V. Eugena Felleru lekárnika, Stubica, Kostolná ulica 18. č. (Záhreb. st.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

HOSPODÁRSTVO.

Prečo odpadáva ovocie ?

Tohoto roku veľmi prehne ovocie zo stromov a z úrody ovocia, ktorá sa sľubovala byť dobrou, nebude vlastne nič, jestli ovocie aj naďalej tak bude padať zo stromov, ako dosiaľ, zvlášte pri hruškách. Gazdovský spolok stolice Szilágy chcel zvedieť príčinu, pre ktorú odpadávajú hrušky zo stromov a preto jednu haluz z hrušky poslal Ampeloologickému ústavu do Budapešti, ktorý za príčinu padania hrušiek zo stromov udáva nasledovné:

Čierne flaky na listoch hruškovej halúžky a na samom ovocí a tak aj odpadávanie ovocia zapríčiňuje plesnivá hubka. Poneváž plesň tejto huby žije aj dnu vo výhonkoch, tam prezimuje a odtiaľ sa dostane každý rok do listov a do ovocia. Takéto halúžky až po zdravé listy treba odrezáť a treba ich spáliť spolu aj s odpadnými hruštičkami. Bez takéhoto odrezania chorých halúzok a ovocia kropenie nemá žiadneho účinku. Keď strom takto očistíme od jeho chorých halúzok, vtedy konáre každý týždeň dva razy (vždy pred dažďom) pokropíme 2%-ovou bordóskou šľavou a to máme konať až dotiaľ, kým ovocie na strome nedosiahne svoju riadnu veľkosť. Ustavične oprehuje ovocie a v jaseň listie vždy spálme. Toto pokračovanie opakujme každý rok, jestli sa v predošlom roku zjavila choroba. Na jar keď sa stromy začnú rozvíjať, už vtedy treba začať kropiť puký, ale počas kvitnutia stromu kropiť nesmieme.

DOPISY.

Hafka (Spis.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom Kresťane.

V tejto malej lež dobrej obci 16. júna t. j. v deň Škapuliarskej Panny Marie bol veľmi pekný odpust. Eudu bolo mnoho, z každej obce nášho dekanátskeho okresu, ba ešte aj z Poľských Šromoviec. Kňazov bolo síce len päť, s pomocou božou vyhovelí ale predsa duševným žiadosťam pobožného národu. Slávnou sv. omšu slúžil vel. pán Jozef Oravec katechéta z Ružomberka s assistenciou dvoch magurských klerikov, kázeň mal nižnolapšanský pán farár Franc Kompanyik. K sv. sviatosťam pristúpilo 170 ľudí a škapuliar prijalo 70.

K tomu dopisu pohla ma vlastne veľkodušná obe-

tivosť hafčanských veriacich. Na zakrytie kapličky s plechom ešte len vlni obetovali asi 1400 korún a toho roku zas vonkajšie múry kostolíka na svoje vlastné útraty dali pekne opraviť. Ďakujem im srdečne, že tak vznešene horlia za ozdobu domu Pána! Nech im bude odplatou hojná milosť božia!

S kresťanským pozdravom

Franc Klein
farár richvaldsky.

Nová Ves (Igló, Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresťane».

V Novej Vsi od 15. do 21. júla vydržiavaný bol hasičský naukobeh, na ktorom súčastnili sa :

Anton Ovčarčík z Mafašoviec, Ján Pajerchin z Gerlachoviec, Vazul Pješčach z V. Lipnika, Anton Duranka z Kamjonky, Stefan Romanak z Folvarku, Ondrej Jurkov z Lešnice, Samuel Štefko ml. z Batisoviec, Eduard Alexy zo Slovenskej Vsi, Karol Mordavsky z Podolinca, Robert Barts z Felkej, Michal Gumulák z Pilhova, Maximilian Faltičko z Hobgartu, Jozef Smolen z Granastova, Ondrej Pojedináč z Nedece, Ferdinand Lacuš z Biacoviec, Ján Lidvin z N. Ružbachoch, Michal Kitan z Hodermarku, Štefan Krchňák z Bruto-
viec, Franc Marhefka z Relova. Štefan Lompart z Mníšku, Sebastian Nedorostek z Richvaldu, Vojtech Michna z Haligoviec, Jozef Vadovsky z Tripšu, Vojtech Jalbroczky z Hafky, Ondrej Valoš z N. Lapšocho, Didakus Majerčák z Lehnice, Martin Soja z Kacvina, Augustin Valkossák zo Stillbac. Michal Majerčák z Malého Slavkova, Štefan Dinda zo Štoly, Mikuláš Krempasky V. Frankovej, Jakub Pudleiner z M. Lomnice, Martin Lázer z Maldura, Ondrej Nalepka zo Starej Vsi Ján Zimmermann z Toporca, Michal Grotkovsky z Križovej Vsi, Teodor Fischer z Gňazd. Jozef Kronka z Malej Frankovej, Šimeon Glevaňák z Osturnej, Fridrich Solcz zo Spišskej Belej, Vilhelm Ertner zo Spišskej Soboty, Jakub Schwartz z Vyšných Lapš, Emil Ehlers z Veľkého Slavkova, Ján Boeskay z Novej Lubovne, Jozef Jančík z Odorima, Ondrej Dluhoš z V. Ružbach, Alfred Šteller z Podhradia, Ján Balara z Fridmanna, Jozef Kačmarčík z Durština, Martin Palluch z Dunajec-Krempach, Tobias Lesny z Jurskeho, Martin Hmura z Kubach, Ján Sikora z Vikartoviec, Rudolf Raab zo Sublehnio, Adolf Grosvirth z Novej Belej (smutné sve-
dectvo pre tú obec, že žida poslala), Augustin Kacsur zo Starej Lubovne, Vojtech Marschalek z Kotterbachu a Vojtech Farkas z Novej Vsi.

Predpoludním od 7. do 12. mali vždy školu a popoludní od 3. do 7. h. cvičenie. Naukobeh zakľučil sa s podakujúcou službou božou v katolíckom kostole,

S kresťanským pozdravom

Zpravodajca.

Z Liptova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto pár riadkov v našom «Kresťane».

Po celej liptovskej stolici s veľkým pohoršením rozprávajú o tom špatnom škandále, ktorého hrdinom je dr. Pavel Luby slúžny z Hrádku. Minule stalo sa, že Luby so svojim motorovým biciklom lietal na chodníku v Hrádku, keď mu v ústrety prišiel prvý stoličný podnotár Gejza Kossányi. Kossányi je veľmi krátkozraký a nezbadal bližiaci sa motórový stroj a odskočil len v poslednej chvíľke. Nemohol sa ale zdržať, aby nepovedal Lubymu:

— Prosím fa, nemôžeš dávať pozor?!

O niekoľko minút neskorej znovu stretli sa na tamojšej stanici. Luby s hnevom opýtal sa Kossányiho

— Čo povedal predtým pán?

Kossányi spokojne odpovedal:

— Vieš, že sotva vidím, mohol si lepšie pozor dávať, keď si letel so svojim strojom. Ostatne stoja itak výstražné tabulky na chodníku, že tam neslobodno jachať so strojami, prečo teda neideš na hradskú? Slúžnym si a nič si nevážiš upozornenie.

Slúžny neuznal, že Kossányi má pravdu a napadol ho surovo s týmito slovami:

— Nech sa pán oflinkovaným považuje!

Podnotár mu podobne odseknul, Luby na to Kossányimu vypálil také zaucho, že ten zaraz spadnul. Slúžny Luby choval sa nie prvý raz tak pohoršlive. Nedávno stalo sa, že v kancelárii svojho príbuzného, pisára Mórica Lubyho oflinkoval v prítomnosti hl. slúžneho Kolomana Palugyaiho.

S tým novším pádom zaoberal sa administratívny výbor stoličný na ostatnom zasadnutí. Martin Szentivány navrhoval, aby proti Lubymu zavedené bolo predbežné vyšetrovanie a aby bol vyzdvihnutý z úradu. Výbor prijal tento návrh v tom smysle, aby proti Lubymu zavedené bolo disciplinárne vyšetrovanie, čo sa ale týka vyzdvihnutia, aby vypočul podžupan obe strany a potom zakročil. Vypočutie skončilo sa s tým, že hradského slúžneho dra a Pavla Lubyho, podžupan vyzdvihol z úradu.

Tak treba tomu svevolnému slúžnemu!

Ludák.

Rozmary a Žarty.

Naše slovenské príslovia a porekadla.

Píše: M. J. Zapaticky kresťanský ludák.

Istý mužský bol arrešтовaný a pokutovaný preto, že mal dve ženy a vydržoval dve domácnosti. Nešťastný ten človek mal by držať verejné prednášky a vysvetliť svetu, ako to mohol urobiť, kdeže my svetva jednu ženu a jednu domácnosť môžeme udržať.

*

Jediná výhoda, ktoru chudobný človek má, je to úprimné povedomie, že mu toho nikto nezávidí.

*

Žena miluje muža pre jeho vlastnosti a muž miluje ženu pre namyslené si vecí o nej.

*

Kde žena utratila lásku muža, tam hľadajte príčinu u — ženy.

*

Lekári tvrdia, že automobil vylieči nervositu. My za liek ten neručíme, ale ktorý ste nervózni, staňte si pred automobil keď ide asi 50 míl za hodinu a potom dajte nám znať následky tohoto účinkovania tohoto lieku.

*

Daktorá ženská rada má kone, rada má muža a rada má všetko, čo dá sa poháňať.

*

Také veci, ktoré nemajú byť nikomu vyzradené, dobre by bolo nikdy nedozvedeť.

*

Niekomu je dobre hovoriť o poctivosti, keď nemá príčiny nepoctive robiť. Často ale tí poctivého remesla hubáči, sú verní zásadám nepoctivosti.

Odkazy redakcie.

F. K. Al. Ďakujeme. Vďačne uverejníme v nasledujúcom čísle.

R. Sch. L. Chyby sme opravili.

J. B. Cs. Váš drahý pán ablegát nestrojí sa účtovať? Mohol by sa pochváliť, ako pracoval za to, aby krajina každý rok o 400 millionov viac dane platila.

J. Z. P. B. U vás je všetko ticho. Tuším sa tomu tešíte, že váš grófsky ablegát obušil vás tak veľkým šťastím, že pri assentírke za vojaka vezmú vám skoro každého mládenca, jestli nekulhá, neni docela slepý a nevyvandroval do Ameriky. To máte za to, že pri voľbe hlasovali ste na munga.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Majetok na predaj 16 jutier, 3 jutra pasienku, 4 jutra pod kukuricu, 4 jutrarolí, výhodné urbárske právo, dom je nový na peknom mieste. — Vysvetlenie dá Ján M r a č e k. Migalovec, pošta Caglin, Slavonia.

Pše
»
»
«
Pro
Raž
«
Jač
Ovo
«
Kub
Dat
A vo
vonal-
szám
154
152
122
718
4102
156
6502
102
506
1402
104
158
708
712
134
4104
114
160
162
6504
1361
730
116
184
714
1404
138
4106
166
4140
168
4108
106
504
126
170
4110
108
120
704
722
6506
172
140
174
716
V
és ü
M

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 30. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23:30—24:10
» stolnobelohradská, nová	«	23:20—24:30
» peštianska, nová	«	23:70—24:30
« banátska, nová	«	23:70—24:30
Proso	«	—
Raž prvotriedna	«	21:25—21:45
« druhotriedna	«	21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor.	20:40—21:00
Ovos prvotriedny	kor.	19:40—19:80
« druhotriedny	«	19:00—19:20
Kukurica	«	18:30—18:60
Datelinové sáme , červená datelina	kor.	200:00—210:00
« lucerna	«	110:00—136:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:40	17:10	17:20	16:80	16:50	16:30	16:10

č.	7	7½	8
K.	15:40	14:40	10:50

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	15:70—15:80
« hrubé	«	15:00—15:90
Fazula veľká biela	«	28:00—30:00
Fazula strakavá	«	23:00—24:50
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—
« « ružové	«	—
« « žlté	«	—
Hrach lúpaný	»	29:00—56:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30:00—32:00
Šošovica čistá	«	40:00—63:00
Rasca (kmin)	«	81:00—81:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fümánsky, krištálový	kor.	41:00—41:00
« « White-Star (***)	«	36:00—36:00
Cukor v klobúkoch	«	96:50—97:00
« kockový	«	98:50—99:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	64:50—65:00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	149:00—150:00
Slanina mestská 4-kusová	«	125:00—126:00
« « 3-kusová	«	132:00—133:00

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.				A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.			
vonal-szám	óra	perc	vonat neve	vonal-szám	óra	perc	vonat neve
Délelőtt				Délelőtt			
154	5:05	sz. v.	Vác	149	3:51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
152	5:15	«	Rákospalota-Ujpest	151	5:05	«	Dunakeszi-Alag
122	5:25	«	Ersekújvár	723	5:25	«	Cegléd
718	5:40	«	Szeged, Szolnok	725	5:35	«	Cegléd
4102	6:00	«	Esztergom	4103	5:50	«	Esztergom
136	6:20	«	Rákospalota-Ujpest	133	5:55	«	Nagymaros
6502	6:35	«	Lajosmizse, Kecskem.	725	6:00	«	Cegléd, Ócsa
102	6:50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende	153	6:05	«	Esztergom
506	7:00	gy. v.	Segesvár, Stanisla	6507	6:10	«	Rákospalota-Ujpest
1402	7:05	«	Zsolna, Berlin	721	6:20	«	Lajosmizse
104	7:55	«	Nagyszombat, Wien	901 ¹⁾	6:25	k. o. e.	Szolnok, Cegléd
158	8:00	sz. v.	Dunakeszi-Alag	701 ²⁾	6:30	«	Konstantinápoly, Belgrád
708	8:10	gy. v.	Orsova, Bázias	135	6:35	sz. v.	Nagymaros
712	8:40	sz. v.	Temesvár, Karánseb.	1407	6:40	«	Berlin, Zsolna
134	8:45	«	Nagymaros	4105	7:10	«	Esztergom
4104	9:05	«	Esztergom	709	7:15	«	Bukarest, Bázias
114	9:15	«	Wien, Berlin	125	7:20	«	Párkány-Nána
160	9:40	«	Rákospalota-Ujpest	727	7:25	«	Cegléd
162	11:00	«	Rákospalota-Ujpest	501	7:30	gy. v.	Bukarest, Kolozsvár, Maramarosziget
9504	11:10	«	Lajosmizse, Kecskemét	155	7:35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
136 ³⁾	11:35	«	Nagymaros	157	7:40	«	Vác
730 ⁴⁾	11:55	«	Cegléd	6501	7:50	«	Kecskem., Lajosmizse
116	12:00	«	Wien	127	8:05	«	Párkány-Nána
Délután				Délután			
164	12:05	«	Rákospalota-Ujpest	4107	8:15	«	Esztergom
714	12:10	«	Szeged	113	8:20	«	Paris, Wien
1404	12:20	gy. v.	Zsolna, Berlin	719	8:40	«	K.-K. Főlegyháza
188	12:25	sz. v.	Nagymaros	129	8:45	«	Párkány-Nána
4106	12:30	«	Esztergom	159	9:10	«	Dunakeszi-Alag
166	1:00	«	Rákospalota-Ujpest	705	9:25	gy. v.	Szeged
4140 ⁵⁾	1:05	fv. sz.	Piliscsaba	1401	9:40	«	Berlin, Zsolna, Pozsony
165	1:30	sz. v.	Dunakeszi-Alag	4109	9:55	sz. v.	Esztergom
4108	1:50	«	Esztergom	161	10:25	«	Rákospalota-Ujpest
106	2:00	gy. v.	Wien, Páris	715	10:45	«	Szeged
504	2:05	«	Szatmár-Nemeti, Brassó	119	11:25	«	Galánta
126	2:10	sz. v.	Párkány-Nána	163	11:50	«	Rákospalota-Ujpest
170	2:15	«	Rákospalota-Ujpest	Délután			
4110	2:20	«	Esztergom	165	12:50	«	Rákospalota-Ujpest
108	2:30	gy. v.	Wien	137	1:20	«	Nagymaros
120	2:35	sz. v.	Galánta	703	1:25	gy. v.	Bukarest, Bázias
704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bázias	103	1:40	«	Paris, Wien
722	2:45	sz. v.	Cegléd	503	1:50	«	Tóvis, Kolozsvár, (Sz.-Nemeti
6506	3:00	«	Lajosmizse, Kecskemét	167	1:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
172 ⁶⁾	3:10	«	Rákospalota-Ujpest	4111	2:05	«	Esztergom
140	3:55	«	Szob	169	2:40	«	Dunakeszi-Alag
174	4:10	«	Rákospalota-Ujpest	171	3:00	«	Rákospalota-Ujpest
716	4:30	«	Szeged	6503	3:40	«	Kecskem., Lajosmizse

1) Vasár- és ünnepnapokon május 16-ig. 2) Csak vasár- és ünnepnapokon. 3) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznap. 4) Vasár- és ünnepnapokon máj. 16-tól szept. 15-ig. 5) Minden kedd, csüt., pént. és vasárnap. 6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton.

1) Erkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnap. 2) Erkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton. 3) Vasár- és ünnepnapokon máj. 16-tól. 4) Vasár- és ünnepnapokon. 5) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól szept. 15-ig. 6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton.

Magyar kir. államvasutak.

92.105/912. sz. F. II.

Nyári menetrend.

A Cegléd—Kupai—Kovácsmajori vonalon. Cegléd és Gerje között egy új reggeli vonatpár helyeztetik forgalomba. A múlt év nyarán Cegléd és Csemő között közlekedett esti motoros vonatpár újból forgalomba helyeztetik és forgalma kiterjesztetik a Csemő—Kupai—Kovácsmajori vonalrészre is.

A Szeged—Rókus—szegedi vonalon. Szeged-Rókus és Szeged között egy új reggeli vonat helyeztetik forgalomba.

A Szeged-Rókus—szabadka—bosznabrodí vonalon. A Bosznabrodí jelenleg éjjel 3 óra 50 perckor induló, Szabadkára d. e. 8 óra 40 perckor érkező gyorsvonat Bosznabrodí felől későbbben, azaz reggel 5 óra 30 perckor fog indulni és Szabadkára d. e. 10 óra 40 perckor fog érkezni. E vonathoz csatlakozólag Szabadkától Szeged-Rókusig egy új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Szeged-Rókusra d. u. 12 óra 3 perckor fog érkezni. A Bosznabrodí felől Szabadkára éjjel 2 óra 17 perckor érkező személyvonat forgalma kiterjesztetik a Szabadka—szeged-rókusú vonalrészre is, az új vonat Szeged-Rókusra éjjel 3 óra 55 perckor fog érkezni. Szabadkáról Palicsfürdőig június 1-től szeptember 30-ig vasár- és ünnepnapokon a délutáni órákban — kedvező időjárás esetén — egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. A Szabadkáról este 8 óra 35 perckor induló, Szeged-Rókusra éjjel 10 óra 1 perckor érkező idényvonat megszüntették.

A Szeged—nagybecskereki vonalon. Szeged és Nagybecskerek között egy új gyorsított személyvonatpár helyeztetik forgalomba, mely Nagybecskerekről reggel 6 óra 21 perckor indulva, Szegedre d. e. 9 óra 41 perckor fog érkezni, illetve Szegedről d. e. 11 óra 50 perckor indulva, Nagybecskerekre d. u. 3 óra 15 perckor fog érkezni. Ezenkívül Nagybecskerekről Karlováig egy új személyvonat helyeztetik forgalomba, mely Nagybecskerekről d. e. 10 órakor indulva, Karlovára d. e. 11 óra 42 perckor fog érkezni. A Szeged és Törökkanizsa között közlekedett délutáni motoros vonatpár megszüntették. Ezzel egyidejűleg a többi vonat menetrendje is többé-kevésbé módosul, egyes vonatok menettartama pedig megrövidül.

Az India—vinkovcei vonalon. Vinkovcétől Mitrovicáig egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. Az új vonat Vinkovcéről reggel 4 óra 30 perckor fog indulni és Mitrovicára reggel 7 óra 17 perckor fog érkezni.

A Borovó—vukovári vonalon. Egyes vonatok menetrendje módosították, egy vonatpár megszüntették.

Az Újdombóvár—dáljai vonalon. Az Eszékéről Dáljára reggel 4 óra 18 perckor induló, valamint a Dáljáról Eszékre éjjel 11 óra 34 perckor érkező vonat megszüntették. E viszonylatban — csatlakozással Dálján Bosznabrodí felé, illetve Bosznabrodí felől — egy új vonatpár helyeztetik forgalomba, mely Eszékéről éjjel 10 óra 46 perckor fog indulni, illetve Eszékre reggel 4 óra 09 perckor fog érkezni. A Dáljáról d. e. 10 óra 40 perckor induló és a folytatását képező, Újdombóvárra jelenleg d. u. 4 óra 55 perckor érkező vonat — menetrendnek gyorsítása mellett — Újdombóvárra már d. u. 4 óra 18 perckor fog érkezni.

A Szentlőrinc—nasicai vonalon. A Szentlőrinc jelenleg d. u. 3 óra 29 perckor érkező, valamint az onnan d. u. 4 óra 25 perckor induló vonatok — menetük gyorsítása mellett — korábbra fektetnek.

A Karasjeszenő—stájerlak-aninai vonalon. A Stájerlak-anináról Karasjeszenő felé jelenleg reggel 4 óra 44 perckor induló vonat korábbra fektetve Stájerlak-anináról már éjjel 3 óra 30 perckor fog indulni és Karasjeszenőre d. e. 8 óra 38 perckor fog érkezni. Az Oravicabányáról jelenleg reggel 6 óra 40 perckor induló vonat — későbbre fektetve — Oravicabányáról d. e. 11 órakor fog indulni és Karasjeszenőre d. u. 12 óra 37 perckor fog érkezni.

A Nagybecskerek—pancovári vonalon. A Pancsováról jelenleg d. u. 1 óra 25 perckor induló, Nagybecskerekre d. u. 5 óra 15 perckor érkező vonat — későbbre fektetve — Pancsováról d. u. 3 óra 17 perckor fog indulni és Nagybecskerekre este 7 óra 04 perckor fog érkezni.

A Zágráb máv.—Sziszek—bródi vonalon. Az Ujkapela—Batrináról Bród felé reggel 6 óra 15 perckor induló, valamint a Bródról Ujkapela-Batrinára este 8 óra 04 perckor érkező személyszállító vonatok forgalma kiterjesztetik az Ujkapela-Batrina—ujgradiskai vonalrészre.

A Somogyiszob—barcsi vonalon. Somogyiszob és Barcs között egy új vonatpár helyeztetik forgalomba, mely Somogyiszobról reggel 5 óra 20 perckor indulva Barcsra. d. e. 7 óra 32 perckor fog érkezni, illetve Barcsról éjjel 9 óra 25 perckor indulva Somogyiszobra éjjel 11 óra 47 perckor fog érkezni és Barcsra csatlakozni fog a Pécs felé induló és Pécs felől érkező személyvonathoz.

A Sunja—doberlini vonalon. Sunja és Doberlin között egy új személyszállító vonatpár helyeztetik forgalomba. Az új vonatpár Doberlinben csatlakozást nyer Banjaluka felé és felől. Sunján pedig Zágráb felé és felől. A Sunja és Kostajnica között minden hétfőn közlekedő személyszállító vonatpár megszüntették.

(Folytatása következik.)

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepší 12 korun, Biele mákké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáť mákké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteje.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina: 0 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 90 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jakovosti K 38.—. Zasielky vyše 10 korun franko s poštovou dobičkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Vyborné hudobné nástroje

najkrajšieho vyhotovenia a zvláštnej kvality rozposiela cis. a kr. dvorný zásielca

Hanns Konrad

obchod hudobného tovaru Brüx, číslo 3519. (Čechy)

Husle K 4.50; harmoniky K 4.40; citary K 3.50; ústne harmoniky K —.80; okarný K —.70; flanty K 1.70; akordiony k fúkaniu K 2.50 v najbohatšom výbere. — Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielia sa gratis a franko.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepší 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáť biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 90 cm. dlhý 70 cm. široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mákym perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobičkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

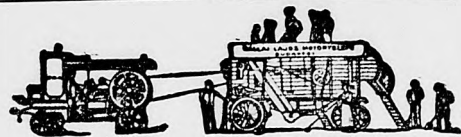
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlátnie

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlátnie stroj prítomnosti

Bez strojnika lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

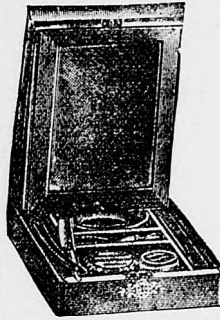
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Nevyhnutne potrebné je moje svetochýrne

Náčinie k holeniu č. 8730

zatvorené v pekle politirovanej 20 cm. dlhej 15 1/2 cm. širokej, 6 cm. vysokej škatličky, so zrkadlom k postaveniu, obsahuje všetky k holeniu potrebné nástroje 1 britvu so solingon striehornnej ocele, 1/2 širokú 1/4 pli ko brúsenú vybrúsenú pre každú bradu a ihneď k upotrebeniu 2. Dobrý remeň k brúseniu 3 škatuľku hmoty k potieraniu remeňa. 4. jednu škatuľku antiseptického mydla k holeniu. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo. 6. jeden penzlik s niklovanou rúčkou.

Komplet. — Prima kvalita len K 5.—

Toisté načinie, lež britva ochvaným strojom pre nezbehých (Porezanie vytvorené) s úpravou K 5.60. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo. 6. jeden penzlik s niklovanou rúčkou.

No 87210 najnovšie načinie k holeniu miesto britvy obsaňuje niklovaný aparat k holeniu s 5 dvojreznými britvami. Nezbehlym k odporúčaniu K 4.80.

— Žiadne ri. do! — Výmena povolená alebo návrat peňaz —

Zasiela s poštovou dobičkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi

cis. a kr.

dvorný zásielca **Hanns Konrad**

vývozný dom Brüx, číslo 3521.

Hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazením na žiadosť každému zdarma a franko.

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najpeknějších módných farbách K 4. Veľké košele pre mužských K 1.30. Svetlé košele pre šlosiarov K 1.50. Svetlé obleky pre šlosiarov K 1.40. Košele ku športu s váčkami a peknou kvastnou K 1.40. Biele pevné košele pre ženske K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetle alebo štráfkovaná 80 helierov. Zasterky pre deti 50 hal. veľké zasterky pre ženske 80 hal. Dobré špulazverny tucet 32 hal. Pevné šuorky na strevice tucet 14 hal. Cipky 50 mtr. po K 1.—. Vesty pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobičkou. Za neprihodný tovar návrat peňazi. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.